

Titlul II Infracțiunea

Capitolul I Dispoziții generale

Art. 15. Trăsăturile esențiale ale infracțiunii. (1) Infracțiunea este fapta prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție, nejustificată și imputabilă persoanei care a săvârșit-o.

(2) Infracțiunea este singurul temei al răspunderii penale.

• **VECHIUL CP: art. 17.**

• **JURISPRUDENȚĂ. V. Dec. ICCJ (SP) nr. 217/A/2014 (infra, art. 80).**

Art. 16. Vinovăția. (1) Fapta constituie infracțiune numai dacă a fost săvârșită cu forma de vinovăție cerută de legea penală.

(2) Vinovăție există când fapta este comisă cu intenție, din culpă sau cu intenție depășită.

(3) Fapta este săvârșită cu intenție când făptuitorul:

a) prevede rezultatul faptei sale, urmărind producerea lui prin săvârșirea acelei fapte;

b) prevede rezultatul faptei sale și, deși nu-l urmărește, acceptă posibilitatea producerii lui.

(4) Fapta este săvârșită din culpă, când făptuitorul:

a) prevede rezultatul faptei sale, dar nu-l acceptă, socotind fără temei că el nu se va produce;

b) nu prevede rezultatul faptei sale, deși trebuia și putea să îl prevadă.

(5) Există intenție depășită când fapta constând într-o acțiune sau inacțiune intenționată produce un rezultat mai grav, care se datorează culpei făptuitorului.

(6) Fapta constând într-o acțiune sau inacțiune constituie infracțiune când este săvârșită cu intenție. Fapta comisă din culpă constituie infracțiune numai când legea o prevede în mod expres.

• **VECHIUL CP: art. 19.**

• **JURISPRUDENȚĂ. V. Înch. ICCJ (SP) nr. 828/2017 (infra, art. 342).**

Art. 17. Săvârșirea infracțiunii comise prin omisiune. Infracțiunea comisivă care presupune producerea unui rezultat se consideră săvârșită și prin omisiune, când:

a) există o obligație legală sau contractuală de a acționa;

b) autorul omisiunii, printr-o acțiune sau inacțiune anterioară, a creat pentru valoarea socială protejată o stare de pericol care a înlesnit producerea rezultatului.

Capitolul II Cauzele justificative

Art. 18. Dispoziții generale. (1) Nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală, dacă există vreuna dintre cauzele justificative prevăzute de lege.

(2) Efectul cauzelor justificative se extinde și asupra participanților.

Art. 19. Legitima apărare. (1) Este justificată fapta prevăzută de legea penală săvârșită în legitimă apărare.

(2) Este în legitimă apărare persoana care săvârșește fapta pentru a înlătura un atac material, direct, imediat și injust, care pune în pericol persoana sa, a altuia, drepturile acestora sau un interes general, dacă apărarea este proporțională cu gravitatea atacului.

(3) Se prezumă a fi în legitimă apărare, în condițiile alin. (2), acela care comite fapta pentru a respinge pătrunderea unei persoane într-o locuință, încăpere, dependință sau loc împrejmuit ținând de aceasta, fără drept, prin violență, viclenie, efracție sau alte asemenea modalități nelegale ori în timpul nopții.

- VECHIUL CP: *art. 44.*
- CEDO și CDFUE. *V. art. 2 CEDO și art. 2 CDFUE (infra, la începutul Cap. I T. I P. specială).*

Art. 20. Starea de necesitate. (1) Este justificată fapta prevăzută de legea penală săvârșită în stare de necesitate.

(2) Este în stare de necesitate persoana care săvârșește fapta pentru a salva de la un pericol imediat și care nu putea fi înlăturat altfel viața, integritatea corporală sau sănătatea sa ori a altei persoane sau un bun important al său ori al altei persoane sau un interes general, dacă urmările faptei nu sunt vădit mai grave decât cele care s-ar fi putut produce în cazul în care pericolul nu era înlăturat.

- VECHIUL CP: *art. 45.*

Art. 21. Exercitarea unui drept sau îndeplinirea unei obligații. (1) Este justificată fapta prevăzută de legea penală constând în exercitarea unui drept recunoscut de lege sau în îndeplinirea unei obligații impuse de lege, cu respectarea condițiilor și limitelor prevăzute de aceasta.

(2) Este de asemenea justificată fapta prevăzută de legea penală constând în îndeplinirea unei obligații impuse de autoritatea competentă, în forma prevăzută de lege, dacă aceasta nu este în mod vădit ilegală.

- **HP. Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 19/2015** (*M. Of. nr. 590 din 5 august 2015*): „(...) fapta medicului angajat cu contract de muncă într-o unitate spitalicească din sistemul public de sănătate, care are calitatea de funcționar public, în accepțiunea disp. art. 175 alin. (1) lit. b) tz. II NCP, de a primi plăți suplimentare sau donații de la pacienți, în sensul art. 34 alin. (2) L. drepturilor pacientului nr. 46/2003 [*Pacientul poate oferi angajaților sau unității unde a fost îngrijit plăți suplimentare sau donații, cu respectarea legii*], nu constituie o exercitare a unui drept recunoscut de lege care să atragă incidența disp. art. 21 alin. (1) tz. I NCP”.

Art. 22. Consimțământul persoanei vătămate. (1) Este justificată fapta prevăzută de legea penală săvârșită cu consimțământul persoanei vătămate, dacă aceasta putea să dispună în mod legal de valoarea socială lezată sau pusă în pericol.

(2) Consimțământul persoanei vătămate nu produce efecte în cazul infracțiunilor contra vieții, precum și atunci când legea exclude efectul justificativ al acestuia.

Capitolul III Cauzele de neimputabilitate

Art. 23. Dispoziții generale. (1) Nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală, dacă a fost comisă în condițiile vreuneia dintre cauzele de neimputabilitate.

(2) Efectul cauzelor de neimputabilitate nu se extinde asupra participanților, cu excepția cazului fortuit.

Art. 24. Constrângerea fizică. Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită din cauza unei constrângeri fizice căreia făptuitorul nu i-a putut rezista.

- VECHIUL CP: *art. 46 alin. (1).*

Art. 25. Constrângerea morală. Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită din cauza unei constrângeri morale, exercitată prin amenințare cu un pericol grav pentru persoana făptuitorului ori a altuia și care nu putea fi înlăturat în alt mod.

- VECHIUL CP: *art. 46 alin. (2).*

Art. 26. Excesul neimputabil. (1) Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită de persoana aflată în stare de legitimă apărare, care a depășit, din cauza tulburării sau temerii, limitele unei apărări proporționale cu gravitatea atacului.

(2) Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită de persoana aflată în stare de necesitate, care nu și-a dat seama, în momentul comiterii faptei, că pricinuieste urmări vădit mai grave decât cele care s-ar fi putut produce dacă pericolul nu era înlăturat.

- VECHIUL CP: *art. 44 alin. (3)*.

Art. 27. Minoritatea făptuitorului. Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită de un minor, care la data comiterii acesteia nu îndeplinea condițiile legale pentru a răspunde penal.

- VECHIUL CP: *art. 50*.

Art. 28. Iresponsabilitatea. Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită de persoana care, în momentul comiterii acesteia, nu putea să-și dea seama de acțiunile sau inacțiunile sale ori nu putea să le controleze, fie din cauza unei boli psihice, fie din alte cauze.

- VECHIUL CP: *art. 48*.

Art. 29. Intoxicația. Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită de persoana care, în momentul comiterii acesteia, nu putea să-și dea seama de acțiunile sau inacțiunile sale, ori nu putea să le controleze, din cauza intoxicării involuntare cu alcool sau alte substanțe psihoactive.

- VECHIUL CP: *art. 49 alin. (1)*.

- LPA. *Art. 241. Prin «substanțe psihoactive» se înțelege substanțele stabilite prin lege, la propunerea Ministerului Sănătății.*

Art. 30. Eroarea. (1) Nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală săvârșită de persoana care, în momentul comiterii acesteia, nu cunoștea existența unei stări, situații ori împrejurări de care depinde caracterul penal al faptei.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și faptelor săvârșite din culpă pe care legea penală le pedepsește, numai dacă necunoașterea stării, situației ori împrejurării respective nu este ea însăși rezultatul culpei.

(3) Nu constituie circumstanță agravantă sau element circumstanțial agravant starea, situația ori împrejurarea pe care infractorul nu a cunoscut-o în momentul săvârșirii infracțiunii.

(4) Prevederile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător și în cazul necunoașterii unei dispoziții legale extrapenale.

(5) Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită ca urmare a necunoașterii sau cunoașterii greșite a caracterului ilicit al acesteia din cauza unei împrejurări care nu putea fi în niciun fel evitată.

- VECHIUL CP: *art. 51*.

- JURISPRUDENȚĂ. *Dec. ICCJ (SP) nr. 47/A/2018 (www.scj.ro): „(...) pentru a opera cauza de neimputabilitate prevăz. în art. 30 alin. (4) NCP, era obligatoriu ca inculpații (...) să fi avut la momentul semnării celor trei contracte de schimb o reprezentare greșită asupra realității, materializată în necunoașterea sau cunoașterea eronată a normelor juridice extrapenale care reglem. regimul juridic al pășunilor aflate în patrimoniul formelor asociative de proprietate. Însă, în cauză, probatoriul administrat dovedește că niciunul dintre cei trei inculpați nu s-a aflat într-o eroare cu privire la existența normei de drept extrapenale când a semnat actele juridice în numele și pe seama asociației, fiind lipsit de relevanță faptul că nu aveau pregătire juridică, în condițiile în care din conduita adoptată anterior încheierii contractelor de schimb rezultă că au avut cunoștință de interdicția de înstrăinare prevăz. în art. 28 alin. (6) și (7) L. nr. 1/2000 (...), care viza terenurile formelor asociative de proprietate. Mai mult, dacă inculpații ar fi avut cea mai mică îndoială cu privire la norma juridică extrapenală generată de lipsa sa de claritate și care ar fi putut conduce la o cunoaștere eronată a acesteia, împrejurare pe care au invocat-o în apărare, ar fi trebuit să nu semneze cele trei contracte de schimb, întrucât, implicit, erau conștienți că nu pot să-și reprezinte realitatea, în caz contrar, acționând cel puțin cu vinovăție în forma intenției indirecte, deoarece acceptau producerea unui rezultat socialmente periculos”.*

Art. 31. Cazul fortuit. Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală al cărei rezultat e consecința unei împrejurări care nu putea fi prevăzută.

• VECHIUL CP: *art. 47.*

• JURISPRUDENȚĂ. *Dec. ICCJ (SP) nr. 238/A/2014* (www.scj.ro): „(...) nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală, al cărei rezultat este consecința unei împrejurări care nu putea fi prevăzută și exclude vinovăția persoanei și caracterul penal al faptei deoarece acțiunea sau inacțiunea care a produs rezultatul periculos a intrat în concurs cu o forță străină de cunoștința și voința persoanei, intervenția acestei forțe imprevizibile (împrejurare, eveniment) dând naștere unui rezultat pe care făptuitorul nu l-a conceput și nu l-a urmărit. Cazul fortuit prezentat la art. 31 NCP este reprezentat de acțiunea-inacțiunea unei persoane care produce un rezultat neconceput, neurmărit și nedovedit de autorul acțiunii, rezultatul datorându-se unei forțe naturale a cărei prezență nu a putut fi prevăzută. Rezultatul acțiunii nu poate fi prevăzut și nici nu va fi imputat din punct de vedere subiectiv autorului faptei, excluzându-se în acest mod caracterul penal al faptei datorită lipsei de vinovăție. Limită de comparație a imposibilității de prevedere a faptei este generată de aprecierea că, în situații identice, nici o persoană nu ar fi putut să prevadă rezultatul produs. Caracteristic cazului fortuit este faptul că acțiunea sau inacțiunea unei persoane produce un rezultat socialmente periculos, neașteptat, datorită faptului că intră în concurs cu o împrejurare fortuită neprevizibilă, care produce în fapt acel rezultat, iar această imprevizibilitate trebuie să aibă un caracter obiectiv și general, în sensul că nimeni în aceeași situație să nu poată prevedea rezultatul socialmente periculos. Acest caracter obiectiv și general al imprevizibilității diferențiază această neprevădere, în situația cazului fortuit, de imprevizibilitatea care apare în situația în care făptuitorul, deși trebuia să prevadă rezultatul, nu-l prevede datorită unor deficiențe și limite personale. În concluzie, la cazul fortuit suntem în prezența unei imprevizibilități obiective, și nu subiective, de aceea, odată constatată caracterul obiectiv al imprevizibilității, nu se mai pune problema posibilității subiective a persoanei în cauză de a prevedea acel rezultat. Cazul fortuit are caracter obiectiv și există când «acțiunea-inacțiunea unei persoane a produs un rezultat pe care acea persoană nu l-a conceput și nu l-a urmărit, producerea lui fiind datorată unei împrejurări neașteptate», adică împrejurarea nu putea fi prevăzută de orice altă persoană, nu numai de către subiectul care a săvârșit fapta”.

Capitolul IV Tentativa

Art. 32. Tentativa. (1) Tentativa constă în punerea în executare a intenției de a săvârși infracțiunea, executare care a fost însă întreruptă sau nu și-a produs efectul.

(2) Nu există tentativă atunci când imposibilitatea de consumare a infracțiunii este consecința modului cum a fost concepută executarea.

• VECHIUL CP: *art. 20.*

• JURISPRUDENȚĂ. *V. Dec. ICCJ (SP) nr. 158/A/2016* (*infra*, art. 188).

Art. 33. Pedepsirea tentativei. (1) Tentativa se pedepsește numai când legea prevede în mod expres aceasta.

(2) Tentativa se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea consumată, ale cărei limite se reduc la jumătate. Când pentru infracțiunea consumată legea prevede pedeapsa detențiunii pe viață, iar instanța s-ar orienta spre aceasta, tentativa se sancționează cu pedeapsa închisorii de la 10 la 20 de ani.

• VECHIUL CP: *art. 21.*

• HP. *V. Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 6/2014* (*supra*, art. 6).

Art. 34. Desistarea și împiedicarea producerii rezultatului. (1) Nu se pedepsește autorul care, înainte de descoperirea faptei, s-a desistat ori a încunoștințat autoritățile de comiterea acesteia, astfel încât consumarea să poată fi împiedicată, sau a împiedicat el însuși consumarea infracțiunii.